

ภารกิจวิจัยรับใช้พระพุทธศาสนาและความมั่นคงของการจัดการศึกษาในประชาคมอาเซียน พม่าศึกษาที่วัดจากแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ดร.ลำพอง กลมกุล

รศ.ผอ.ส่วนวิจัย สารสนเทศและบริการวิชาการ ศูนย์อาเซียนศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จ.พระนครศรีอยุธยา

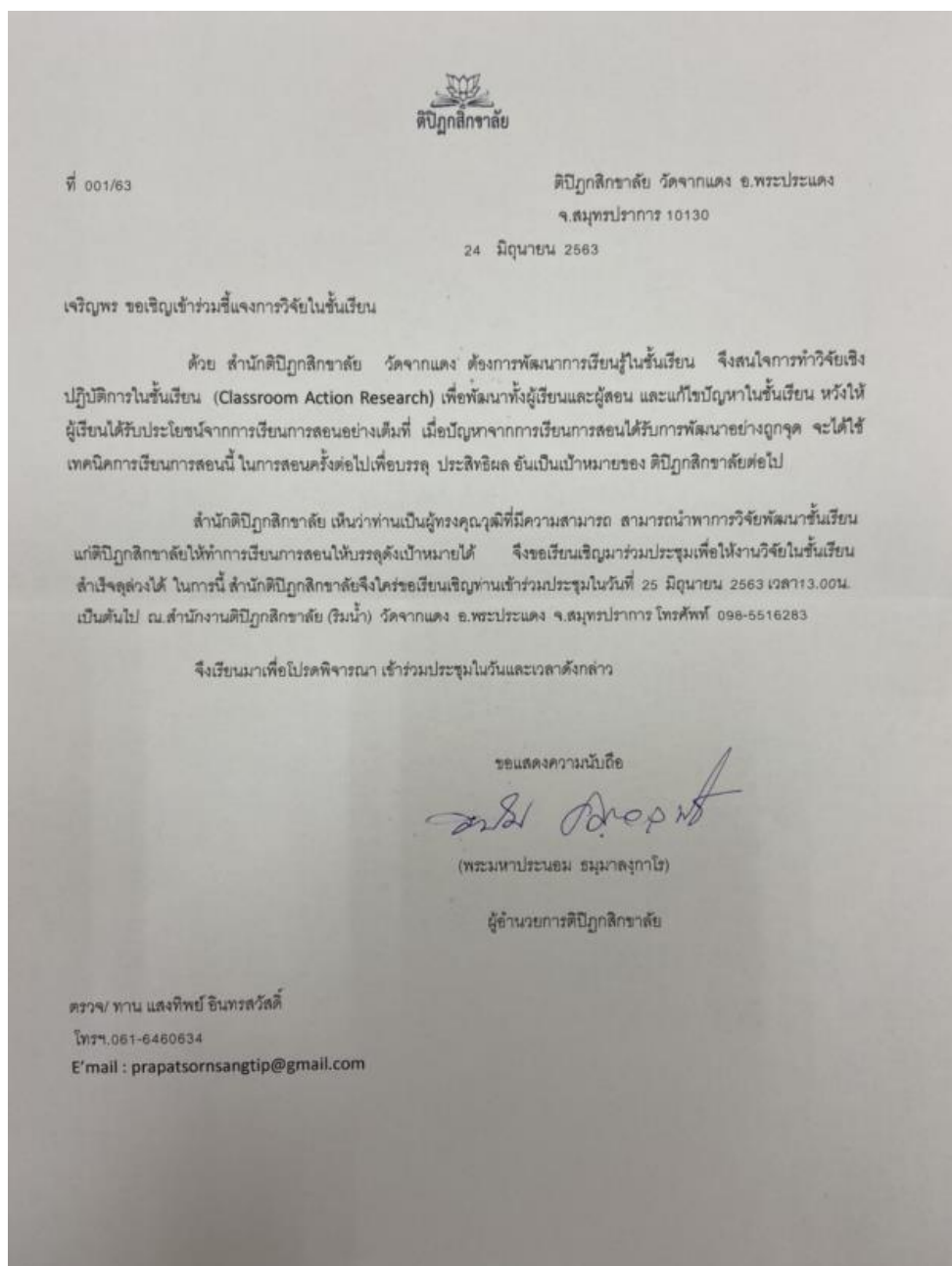
E-mail: research.mcu@gmail.com

บทเกริ่น

ในนามบุคลากรศูนย์อาเซียนศึกษา ได้มีโอกาสเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยกับคณะบุคลากรของสำนักติปิฎกสิกขาลัย (พระไตรปิฎกศึกษา) และได้รับเชิญเข้าร่วมประชุมที่วัดจากแดงเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ.2563 ซึ่งได้ยินชื่อเสียงและกิจกรรมของวัดจากแดงในหลาย ๆ กิจกรรมที่สำคัญเกี่ยวกับภารกิจด้านพม่าศึกษา มาอย่างยาวนานและที่สำคัญเป็นวัดใกล้บ้าน (พระประแดง) ที่มีพระมหาประนอม ธรรมาลงกาโร เป็นผู้อำนวยการติปิฎกสิกขาลัย ที่รณรงค์เกี่ยวกับการทอจีวรจากพลาสติก การรณรงค์เรียนพระไตรปิฎก การรณรงค์ทำบุญจากขยะ และอีกหลายกิจกรรมที่เป็นการบูรณาการพระพุทธศาสนาเข้ากับการศึกษา บูรณาการหลักคำสอนกับการดำเนินชีวิต ซึ่งผลที่ได้เป็นผลในเชิงของการสื่อสารและการยอมรับในวงกว้าง ต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมกับมิติทางพระพุทธศาสนา จึงได้เข้าเป็นส่วนหนึ่งภายใต้การเชิญชวนโดยแม่ชีนันทน อัครศักดิ์ นิสิตระดับปริญญาตรีบัณฑิต มจร วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส จ.นครปฐม ซึ่งได้มองเห็นความสำคัญของวัด จึงได้เข้าร่วมการประชุมเพื่อใช้การวิจัยในการพัฒนาผู้เรียน และเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดขึ้นแก่ผู้สนใจในนามของวัดจากแดง หรือในนามพระไตรปิฎกศึกษา ซึ่งในการเข้าร่วมประชุมได้สัมภาษณ์และลงพื้นที่สังเกตและสัมผัสกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และจะได้นำมาเล่าแบ่งปันเป็นข้อมูลด้านการวิจัย การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในศาสนาผ่านการศึกษา พระไตรปิฎกศึกษา และด้านพม่าศึกษาที่ได้พบที่วัดจากแดงต่อไป

ภาพที่ 1 วัดจากแดงเมื่อ 25 มิถุนายน 2563 ขณะรอเข้าร่วมประชุม ภายใต้โครงการวิจัยรับใช้พระพุทธศาสนาและพม่าศึกษา (ภาพ: ผู้บรรยาย)

ภาพที่ 2 จดหมายเชิญเข้าร่วมประชุมในการใช้นาวิจยรับใช้พระพุทศศาสนา
ณ วัดจากแดง จ.สมุทรปราการ (ภาพ: ผู้บรรยาย)

(ก) การวิจัยรับใช้พระพุทศศาสนา และความมั่นคงของอาเซียน

1. ศูนย์อาเซียนศึกษากับภารกิจร่วม โดยส่วนงานวิจัย สารสนเทศและบริการวิชาการ มีพันธกิจเป็น การส่งเสริมการทำวิจัย ทำการศึกษาวิจัย และพัฒนานักวิจัยเพื่อให้เกิดการสร้างองค์ความรู้กลับไปพัฒนา ชุมชน สังคมและประเทศชาติ เมื่อได้รับเชิญให้เป็นคณะนักวิจัยและออกแบบการวิจัย จึงเริ่มต้นด้วยการเข้า ร่วมประชุมกับทีมงานของตบปญฺญศึกษา ที่จัดการศึกษาด้านพระไตรปิฎกศึกษา พระพุทศศาสนา และพม่าศึกษา ร่วมกับ คณะผู้วิจัยของวัดจากแดง เพื่อการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนผ่านการวิจัยในชั้น เรียน โดยสถานที่ประชุม คือ วัดจากแดง ประเด็นของการพูดคุยเป็นการ (1) นำเสนอแนวทางการทำวิจัยใน ชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับแนวทางของหลักสูตร (2) การพัฒนาหลักสูตรให้เกิดความ

หลากหลายและสอดคล้องกับผู้เรียนอย่างแท้จริง และ (3) ประเด็นอื่น ๆ ที่จะเป็นไปเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนโดยมีเป้าหมายเป็นการเรียนรู้สู่การปฏิบัติของผู้เรียน และการส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาผ่านการจัดการศึกษา และการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านพม่าศึกษาบนฐานของพระพุทธศาสนา

2. การกิจของศูนย์อาเซียนศึกษากับการวิจัย (1) ขั้นแรกเป็นการวิจัยเพื่อตอบโจทย์ของติปฏิกสิกขาลัย ในการพัฒนาการเรียนการสอนของหลักสูตร (2) การสร้างแนวทางเพื่อการวิจัยในการแสวงหาความรู้ด้านพม่าศึกษา หรืออาเซียนศึกษาในนามพม่า ผ่านบุคลากรของวัดจากแดง เช่น พระมหาประนอม ธมมาลังกาโร ที่เคยศึกษาและใช้ชีวิตอยู่ในพม่าเป็นเวลากว่า 12 ปี และที่สำคัญได้ดำเนินการจัดการศึกษาในแบบพม่า มีปฏิสัมพันธ์เครือข่ายกับพม่าอยู่จนกระทั่งปัจจุบันดังจะเห็นได้จากการนิมนต์พระภิกษุผู้ทรงพระไตรปิฎกจากประเทศเมียนมา จำนวน 9 รูปมาแสดงธรรม จัดกิจกรรมสาธยายพระไตรปิฎก บรรยายธรรมร่วมกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือสาธยายพระไตรปิฎกภาษาบาลี เพื่อการเรียนรู้หรือเสริมสร้างศรัทธา เป็นการเฉลิมฉลองความสัมพันธ์ไทย-เมียนมา การสร้างองค์ความรู้ผ่านการนิพนธ์หนังสือ บรรยายธรรม ซึ่งผสมผสานบูรณาการด้านพม่าศึกษาไปในตัวด้วย (3) การสร้างสัมพันธ์ระหว่างองค์กรหน่วยงานระหว่างมหาวิทยาลัย กับส่วนติปฏิกสิกขาลัย ที่จะสร้างงานร่วมกันภายใต้พันธกิจการเรียนรู้ร่วมกันในอนาคต และตอบโจทย์พันธกิจด้านอาเซียนศึกษาโดยเฉพาะพม่าศึกษา หรือความเชื่อมโยงอื่น ๆ ผ่านผู้เขียนในระดับบุคคลก่อนเป็นเบื้องต้น และองค์กรอันจะพึงเกิดขึ้นได้ในอนาคต (4) การสร้างการแสวงหาความรู้ผ่านภารกิจวิจัยในพระพุทธศาสนาทั้งในส่วนองค์ความรู้ และความรู้ในเชิงพื้นที่ของวัดเอง ที่จะทำหน้าที่ในการจัดการศึกษารักษาศรัทธา พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในพระพุทธศาสนาอย่างที่ทำอยู่ จัดการเรียนการสอนให้ทั้งพระ ชรवास ด้านพระพุทธศาสนาอย่างมีเป้าหมายและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และสังคมรอบข้างด้วย ซึ่งทำให้วัดกลายเป็นส่วนหนึ่งและส่วนสำคัญของชุมชนและสังคมในภาพกว้างดังปรากฏ

(ข) พม่าศึกษา

ในนามบุคลากรศูนย์อาเซียนศึกษาเคยจัดทำวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมอาเซียนในกลุ่มประเทศ CLMV สำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”(2562) โดยมี พระเดชพระคุณพระเทพปวรเมธี, รศ.ดร. รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย เป็นโครงการวิจัยภายใต้ทุนวิจัยมุ่งเป้า ที่ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และงานวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมไทย-เมียนมาร์” โดยมี รศ.ดร. พิเชฐ ทังโต และ ดร.ลำพอง กลมกุล เป็นคณะผู้ร่วมวิจัย งบประมาณสนับสนุนจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งเกี่ยวข้องและสอดคล้องกับการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม และในการวิจัยนั้นได้สะท้อนคิดถึงศาสนาเป็นกลไกร่วมในการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม โดยวัดจากแดงได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม เช่น การนิมนต์พระผู้ทรงพระไตรปิฎกมาบรรยายธรรม สอนธรรม ที่นัยหนึ่งเป็นการเรียนรู้วิธีการจัดการศึกษา การแสดงความเคารพต่อพระในแบบเมียนมา และการทำให้สังคมไทยตระหนักถึงการศึกษาพระพุทธศาสนาแบบจดจำ (มุขปาฐะ) มีความหมายเป็นการสืบสานและรักษาพระพุทธศาสนา อันมีฐานรากและวิธีการจากเมียนมา

3. วัดจากแดงกับการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมไทยพม่า การที่วัดจากแดงโดยท่านพระมหาประนอม ธมมาลังกาโร และเครือข่ายที่เข้าไปใช้ชีวิตในพม่าเป็นเวลานาน เช่น พระมหาไพโรจน์ ญาณกุสโล (วัดมหาธาตุ คณะ 25 กทม) อยู่ใช้ชีวิตและศึกษาในเมียนมาไม่น้อยกว่า 18 ปี ท่านมหาประนอม ธมมาลังกาโร ใช้ชีวิตในเมียนมาเกินกว่า 12 ปี ท่านเหล่านี้รู้และพูดภาษาพม่าอย่างชำนาญชาญ จึงเป็นเครือข่ายผ่านประสบการณ์การศึกษา และการถอดองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาทั้งในส่วนองรูปแบบการศึกษา ธรรมเนียมปฏิบัติ

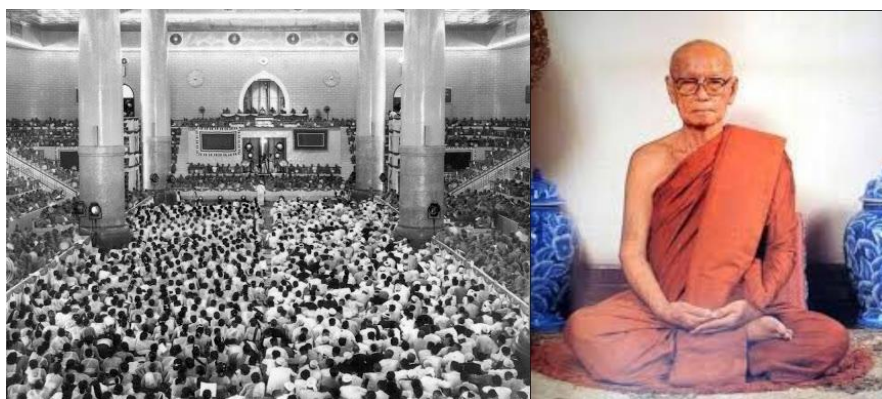
และการจัดการศึกษาในแบบพม่า และที่สำคัญมีการทำกิจกรรมต่าง ๆ เนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ได้มีกลุ่มพี่น้องชาติพันธุ์ต่าง ๆ ทั้งมอญ กระเหรี่ยง พม่า และอื่นๆ ที่มีถิ่นอยู่ในดินแดนที่ชื่อประเทศเมียนมา มาทำกิจกรรมทางด้านพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่องในทุกวันหยุดและวันสำคัญ โดยกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้เข้ามาทำงานและใช้ชีวิตในประเทศไทยเป็นเวลานาน ทำให้เกิดการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมระหว่างไทยกับพม่า และพม่ากับไทยโดยตรงผ่านลักษณะร่วมทางศาสนา คือพระพุทธศาสนาและวัดจากแดง

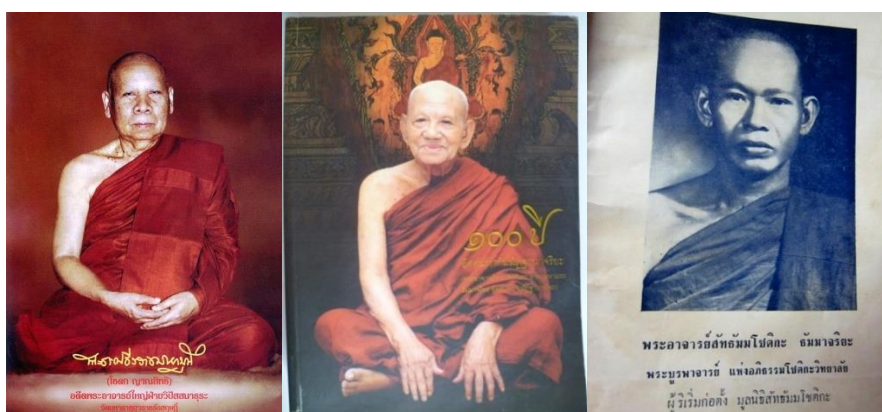
ภาพที่ 3 วารสารโพธิยาลัย ช่องทางในการสื่อสารพระพุทธศาสนาและพม่าศึกษาของวัดจากแดง จ.สมุทรปราการ ได้รับมอบจากทางวัด ในเล่มให้ข้อมูลเกี่ยวกับพระผู้ทรงพระไตรปิฎก และความสัมพันธ์ไทย-เมียนมา 72 ปี และพม่าศึกษา เป็นต้น (ภาพ: ผู้บรรยาย)

4. วัดจากแดง กับกิจกรรมพม่าศึกษา การจัดสวดสวดสวดพระไตรปิฎก และแสดงธรรม โดยการนิมนต์พระภิกษุผู้ทรงพระไตรปิฎก จำนวน 9 รูป จากที่มีอยู่ทั้งหมด 13 รูป มรณภาพ 3 รูป และตั้งสัจจะอธิษฐานไม่เดินทางออกนอกประเทศ 1 รูป แต่ทั้งหมดเป็นการเห็นรูปแบบของการรักษาคำสอน รักษาพุทธพจน์ในแบบมุขปาฐะ และให้ความสำคัญกับวิธีการทรงจำพระไตรปิฎก หรือรักษาคำสอนด้วยวิธีการดังกล่าวด้วย ซึ่งเหมาะกับสมัยกาลและเป็นแบบแผนของการจดจำพระไตรปิฎก ผ่านคน หรือผ่านพระสงฆ์ที่มุ่งมั่นด้วยวิธีการดังกล่าว ภาพสะท้อนนี้จึงเป็นการรักษาแบบแผนเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา การสื่อสารให้สังคมไทยได้รับรู้รับทราบต่อวิธีการจัดการศึกษาพระพุทธศาสนาในแบบ “มุขปาฐะ” การท่องจำ หรือการนำพระพุทธศาสนาและคำสอนพระพุทธศาสนาไว้ในคน และให้เห็นความสำคัญว่ารัฐบาลเมียนมา ยกย่องพระภิกษุเหล่านี้ และนิมนต์พระผู้ทรงพระไตรปิฎก มาเป็นต้นแบบตัวอย่างในการศึกษาพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ทำให้ทั้งชาวไทยที่สนใจ ใคร่ศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมในลักษณะดังกล่าว และที่สำคัญได้ทำให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างชาวเมียนมา ที่อยู่ในประเทศไทยได้เข้าร่วมในกิจกรรมเป็นการเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างวัดชุมชนชาวพุทธไทย ชาวพุทธนานาชาติ อันหมายถึงกลุ่มชาติพันธุ์เมียนมาในประเทศไทย และการเรียนรู้ด้านพม่าศึกษา หรือการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม เป็นวัฒนธรรมแลกเปลี่ยน วัฒนธรรมสาธิตและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมระหว่างกันของไทยและพม่า

เมียนมา ได้ส่งพระอภิธรรมโชติกะ มาจัดตั้งจัดการเรียนการสอนในประเทศไทย และมีสถาบันอภิธรรมโชติกะ ที่วัดมหาธาตุ อันเป็นหน่วยงานหนึ่งของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จัดการศึกษาด้านอภิธรรม ปิฎก จนกระทั่งปัจจุบัน หรือการที่ส่งพระภิกษุทันตะ อาสกะ มหาเถระ มาสอนกรรมฐานเริ่มที่วัดมหาธาตุ และสอนกรรมฐานในรูปแบบ “สติปัฏฐาน” ยุบหนอ พองหนอ และเป็นแนวปฏิบัติหนึ่งในประเทศไทย และมหาวิทยาลัยสงฆ์ คือมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ก็ใช้แนวปฏิบัตินี้เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน ด้านวิปัสสนาธุระ ซึ่งนับเป็นผลิตผลของความสัมพันธ์ทางด้านศาสนา และการศึกษาจากประเทศเมียนมา

ภาพที่ 5 พิธีฉัตรฐสังคายนา ที่รัฐบาลพม่ากับคณะสงฆ์จัดทำขึ้นเพื่อเป็นการเฉลิมฉลอง พระพุทธศาสนา 2500 ปี เริ่มทำเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2497 ถึงวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2499 สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสกะ) อดีตอธิบดีสงฆ์วัดมหาธาตุ ฯ กทม. ซึ่งได้เข้าร่วมในพิธีนี้ด้วย ทั้งเป็นผู้ริเริ่ม เปิดศักราชการศึกษาแบบพม่า โดยการส่งพระมหาโชดก ญาณสิทธิ ป.9 ไปศึกษา กรรมฐานที่ประเทศพม่า และนิมนต์พระภิกษุทันตะ อาสกะ มาเผยแผ่สอนกรรมฐานในรูปแบบ “ยุบหนอ พองหนอ” ในประเทศไทย รวมทั้งนิมนต์พระสัทธัมมโชติกะ ธัมมาจริยะ มาจัดการเรียนการสอนด้านอภิธรรม และคงอยู่เป็นอภิธรรมโชติกะ วิทยาลัย ที่วัดมหาธาตุ ฯ กทม. ส่วนงานหนึ่งของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จัดการเรียนการสอนด้านพระอภิธรรม กระทั่งปัจจุบัน (ภาพ Online)

ภาพที่ 6 พระมหาโชดก ญาณสิทธิ ป.ธ.9 (พระธรรมธีรราชทูต) อาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ พระภิกษุชาวไทยที่ไปศึกษาสติปัฏฐานในเมียนมา และนำมาเผยแผ่และสอนในประเทศไทย พระภิกษุทันตะ อาสกะมหาเถระ/พระสัทธัมมโชติกะ ธัมมาจริยะ พระภิกษุชาวเมียนมา ที่รัฐบาลพม่าส่งมาสอนกรรมฐานและอภิธรรม จนเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาพระพุทธศาสนาในประเทศไทยกระทั่งปัจจุบัน (ภาพ Online)

ภาพที่ 7 หลวงพ่อทอง สิริมงคล (พระพรหมมงคล วิ.) วัดพระธาตุศรีจอมทอง จ.เชียงใหม่ หลวงพ่อจรัญ ฐิตธมโม (พระธรรมสิงหบุราจารย์) วัดอัมพวัน สิงห์บุรี ผู้สอนกรรมฐานตามแนวสติปัฏฐาน 4 ในแบบยุบหนองพอนอ ในช่วงสมัยต่อมา อันเป็นส่วนที่เนื่องจากความสัมพันธ์ไทยเมียนมาด้านการศึกษา และความเชื่อมโยงด้านพระพุทธศาสนาในอดีต (ภาพ Online)

ภาพที่ 8 ภาพความสัมพันธ์ระหว่างไทย เมียนมา เมื่อครั้งราชวงศ์ไทย โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศเมียนมา ระหว่าง 2-5 มีนาคม พุทธศักราช 2503 โดยมีประธานาธิบดี อู วิน หม่อง พร้อมคณะรัฐบาลถวายการต้อนรับ (ภาพออนไลน์)

(ค) การพัฒนาโจทย์วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ “พระไตรปิฎกศึกษา”

โครงการวิจัยย่อยที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรพระไตรปิฎกศึกษา พระ
 สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ

โครงการวิจัยย่อยที่ 2 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของหลักสูตรพระไตรปิฎกศึกษา พระสูตรต้นตปิฎก ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ

โครงการวิจัยย่อยที่ 3 ต้นแบบการจัดการเรียนรู้พระปริยัติธรรมของติปิฎกสีขาลัย วัดจากแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ติปิฏกสิกขาลัย วัดจากแดง ตำบลกรกนก อำเภอบางปะอิน จังหวัดสมุทรปราการ

โครงการศึกษาพระไตรปิฎก

หลักสูตรพระไตรปิฎกศึกษา วิจัยพระสูตรและปิฎก ขุททกปิฎก ขุททกปาฐะ และ ปาฐกศึกษา

เปิดรับสมัคร

พระภิกษุ สามเณร และบุคคลทั่วไป

ตั้งแต่วันนี้ ถึง ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๓

ปฐมนิเทศ: ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรียน: ๒ ก.ค. ถึง ๒๙ ก.ย. ๒๕๖๓

เวลาเรียน: ๐๙.๐๐-๑๐.๓๐ น. และ ๑๓.๐๐-๑๕.๓๐ น.

วันจันทร์ อังคาร พุธ ศุกร์ และวันศุกร์

สอนโดย

พระมหาประพนธ์ ฐมฺมมาลกาโร

เจ้าอาวาสวัดจากแดง

ณ พระเจดีย์สัมพันธ์มหาวิทยาลัย วัดจากแดง

สมัครทางออนไลน์ได้ และประกาศชื่อผู้สมัครเข้าเรียน

ในวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓ ที่: <https://www.facebook.com/Tipitakasikkhalai>

สมัครด้วยตนเอง สอบถามรายละเอียด: งานธุรการ อาคารอำนวยการ ติปิฏกสิกขาลัย (รับแม่น้ำ)

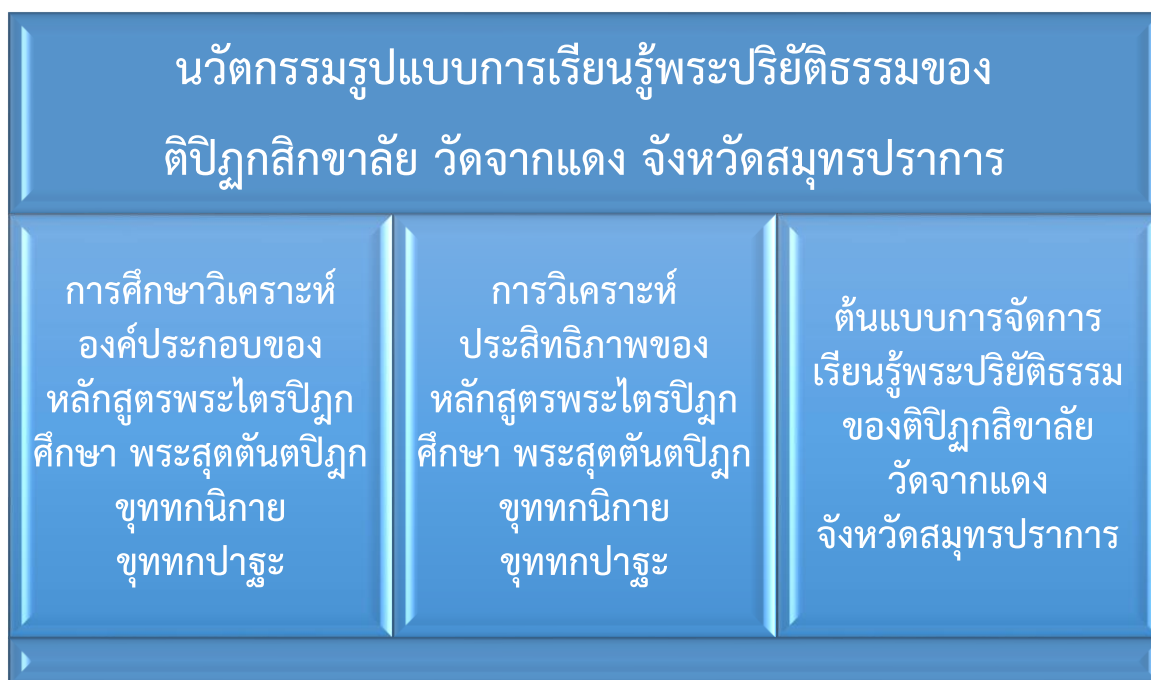
โทร: 098-551-6283 / LINE ID: tipitakasikkhalai / เว็บไซต์: watchakdaeng.com

ภาพที่ 10 ประชาสัมพันธ์ศึกษาพระไตรปิฎกศึกษา ของติปิฏกสิกขาลัย วัดจากแดง โดยพระมหาประพนธ์ ฐมฺมมาลกาโร ประจำปีการศึกษา 2563 (ภาพ Online)

โดยจะเป็นการประสานความร่วมมือระหว่างคณะผู้วิจัยของศูนย์อาเซียนศึกษาและบุคลากรของ ติปิฏกสิกขาลัย วัดจากแดง จังหวัดสมุทรปราการ ทั้งในการออกแบบการวิจัยและการศึกษาเชิงพื้นที่ โดยใช้ออกแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methods research)

โดยความคาดหวังจะเป็นผลของการพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยมีความคาดหวังเป็นคุณภาพของหลักสูตร เมื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอนแล้วเป็นหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพของหลักสูตรต่อการจัดการเรียน เมื่อผู้เรียนได้ศึกษาผ่านหลักสูตรนี้แล้วส่งผลเป็นประสิทธิผลตามเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนตามกรอบของพระไตรปิฎกศึกษา และที่สำคัญจะต้องมุ่งไปถึงปฏิบัติ ที่นอกเหนือจากปริยัติ และไปสู่หัวใจของพระพุทธศาสนาคือปฏิเวธได้ด้วยเช่นกัน ดังนั้นงานการศึกษาพระพุทธศาสนาผ่านกระบวนการวิจัยจึงนับว่ามีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งด้วยเช่นกัน ที่จะต้องแสวงหาความรู้ นำไปถอดเป็นชุดความรู้ นำไปออกแบบเป็นหลักสูตร เป็นชุดการเรียนรู้ ด้วยการวิจัย โดยมีเป้าประสงค์เป็น การพัฒนาผู้ศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรด้วย ซึ่งอาจไปเทียบเคียงกับหลักสูตรพระไตรปิฎกศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จ.พระนครศรีอยุธยา หลักสูตรพุทธศาสน์ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จ.นครปฐม หรือหลักสูตรอื่น ๆ ที่เนื่องด้วยพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นเกณฑ์เปรียบเทียบ และร่วมมือกันพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพอย่างสูงสุด เป็นไปเพื่อการศึกษาพระพุทธศาสนาในภาพกว้างร่วมกันต่อไป ดังนั้น เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 25 มิถุนายน 2563 ที่ผ่านมา ได้เข้าร่วมประชุมอันเป็นส่วนหนึ่งของภารกิจของศูนย์อาเซียนศึกษาต่อการบริหารวิชาการและการวิจัยรับใช้พระพุทธศาสนาจึงเป็นภารกิจร่วมกับคณะผู้วิจัยของวัดจากแดง ในการประชุมครั้งนี้ และได้คำตอบเป็นโจทย์การวิจัยเพื่อพัฒนาออกมาเป็นงานวิจัยดังปรากฏตามชื่อเรื่อง

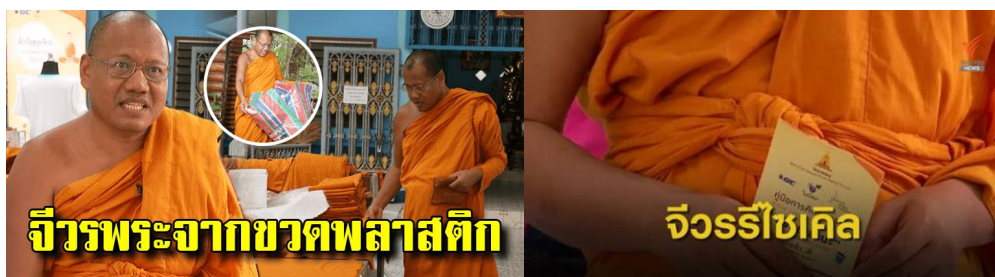

(ง) บทบาทของวัดกับการกิจพระพุทธศาสนา

7. วัดกับการสร้างความเข้มแข็งในการสืบสานพระพุทธศาสนา วัดทั่วประเทศมีกว่า 4 หมื่นวัด การที่วัดจากแดงเป็นหนึ่งในวัดที่ทำหน้าที่ในการสืบสานและรักษาพระพุทธศาสนาให้เป็นต้นแบบ (ก) การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในพระพุทธศาสนา ทั้งพระ ฆราวาสให้มาศึกษาพระพุทธศาสนา ด้วยการเปิดหลักสูตรพระไตรปิฎกศึกษา และหลักสูตรที่เกี่ยวข้องผ่าน ตีปิฎกสิกขาลัย (ข) จัดกิจกรรมรักษาสืบสานวิถีศาสนาในรูปแบบ ของบุญประเพณี วิถีศาสนา วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน ใช้เป็นสถานที่ทำบุญ ปฏิบัติธรรม รักษาศีล เจริญภาวนา แปลว่าวัดจากแดงก็ยังทำหน้าที่นี้ได้อย่างเข้มข้น จนกระทั่งเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและสังคมในภาพกว้างได้ (ค) จัดกิจกรรมเชิงชุมชนที่ส่งเสริมให้คนในชุมชนมีความพร้อมในการทำงานเพื่อชุมชน รักษาชุมชนให้เกิดขึ้น ดังกรณีการรณรงค์เรื่องการรักษาสีงแวดล้อมผ่านขยะเป็นจิ๋ว ขยะเป็นปุย ทำให้เกิดความเห็นดีด้วย สร้างรายได้ ลดต้นทุน ลดขยะ รักษาสิ่งแวดล้อม เป็นกิจกรรมเชิงชุมชนที่มีอาสาสมัครในชุมชนใกล้เคียงมีส่วนร่วมและให้ความช่วยเหลือ เป็นศูนย์รวมจิตใจ รักษาศรัทธาผ่านกิจกรรมเชิงชุมชนร่วมกัน (ง) รักษาสืบทอด ศาสนทายาท จัดการศึกษาพัฒนาคน จัดการศึกษาสืบทอดคำสอน จัดการพัฒนาชุมชน และสร้างนวัตกรรมให้พระพุทธศาสนา นับเป็นความโดดเด่นและนำไปเป็นแบบอย่างแก่วัดอื่น ๆ ในภาพกว้างได้ หมายถึง การจัดการศึกษาที่เอาจริงเอาจัง เป้าหมายเป็นการสื่อสารคำสอนพระพุทธศาสนา ดังปรากฏในช่องสื่อออนไลน์ ใช้การสื่อสารสาธารณะเป็นการเผยแพร่พระพุทธศาสนา การใช้การเรียนเป็นการรักษาคำสอน การศึกษาคำสอน การใช้กิจกรรมหรือสร้างนวัตกรรมจิ๋วจากขยะ หรือขวดพลาสติก ทำให้เกิดการเห็นคุณค่าและสร้างคุณค่าใหม่ภายใต้ประโยชน์ ประหยัด และไปสู่เป้าหมายแห่งความดีงามตามแบบวิถีของชาวพุทธ

8. วัดจากแดงกับการสะท้อนอัตลักษณ์และนวัตกรรมในพระพุทธศาสนา ในบริบทนี้ สะท้อนถึงจิ๋วจากขวดพลาสติก จิ๋วเป็นบริการ ที่สำคัญจะบวชเป็นพระได้ ไม่ได้ต้องมีจิ๋ว หรือบริหารสำหรับบวชนับเป็นสิ่งใช้ของพระภิกษุในพระพุทธศาสนา อีกนัยหนึ่งขยะเป็นปัญหาของชุมชนในภาพกว้างทุกประเทศเหมือนกันหมด แนวคิดในเรื่องสมดุล พอเพียง สมถะเรียบง่าย นำไปสู่การออกแบบจิ๋ว จากสิ่งที่เหลือใช้ เป้าหมายเพื่อลดการใช้ขยะ เป็นการกำจัดขยะ แยกขยะอย่างเป็นระบบผ่านทัศนคติที่ว่าขวดทำจิ๋วได้ ทำบุญด้วย

ขวดพลาสติก ดังนั้นแนวคิดจึงรวบรวบพลาสติกออกมาเพื่อลดจำนวนขยะ ซึ่งเป็นการเป็นการบูรณาการระหว่างชีวิตของความเป็นจริง กับจิ๋วพลาสติก ทำให้เห็นว่า “ขวด” ในมือ 1 ขวด ก็แปลงเป็นบุญได้ ขยะในมือ 1 ขึ้นนำไปพัฒนาเป็นผ้า เป็นจิ๋วได้ ทำให้เกิดความตระหนัก เกิดการนึกคิดต่อการนำสิ่งเหลือใช้มาทำให้เกิดประโยชน์ได้ นับเป็นนวัตกรรมในการจัดการยุคใหม่ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง และที่ทราบเห็นว่าทางวัดมีการนำขยะมาทำเป็นปุ๋ยเพื่อลดขยะ ภายใต้แนวคิดการลดขยะ หรือลดสิ่งที่เกิดขึ้นภายใต้แนวคิดทำให้ขยะเป็นบุญ นับเป็นความโดดเด่นและเป็นนวัตกรรมที่ควรนำไปศึกษาเผยแพร่ให้เป็นแบบอย่างแก่วัดต่าง ๆ หรือส่วนงานที่เกี่ยวข้องในการรณรงค์เรื่องขยะ ลมตมภาวะ กำจัดขยะอย่างเป็นระบบ คัดแยกขยะอย่างมีเป้าหมาย สร้างมูลค่าเพิ่มจากสิ่งเหลือใช้ เป็นต้น นับเป็นความโดดเด่นของวัดจากแดงในฐานะที่เป็นวัดในชุมชน ทำให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน สังคมและภาพกว้างของสังคมได้

ภาพที่ 11 กิจกรรมด้านการรณรงค์ใช้ขวดพลาสติก มาริไซเคิล เป็นจิ๋วของวัดจากแดง โดยพระมหาประพนธ์ ธรรมลังกาโร ที่ถูกสื่อสารต่อสาธารณะ (ภาพ Online)

ภาพที่ 12 ผู้จัดการขยะ ผู้ที่ได้อำนาจแห่งความเป็นมนุษย์ / เปลี่ยนขยะเปียกเป็นปุ๋ย ลดขยะ สร้างประโยชน์เพื่อชุมชนวัดจากแดง / แนวคิดและการรณรงค์การใช้ขยะไปสร้างมูลค่าเพิ่ม ภายใต้แนวคิด ประหยัด ประโยชน์ ประยุกต์ ขยะจึงเป็นปุ๋ย เป็นผ้าจิ๋ว เป็นสิ่งประดิษฐ์จากสิ่งเหลือใช้ ที่วัดจากแดง นับเป็นนวัตกรรมแห่งยุคสมัยในการบูรณาการพระพุทธศาสนาใช้สังคมและชุมชน (ภาพ Online)

ทั้งหมดเป็นภาพปฏิสัมพันธ์ระหว่างศูนย์อาเซียนศึกษา มจร กับวัดจากแดง จ.สมุทรปราการ และติปิฏกสิกขาลัย ที่มีความโดดเด่นด้านพหุศึกษา การศึกษาพระพุทธศาสนา และการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมอาเซียนกรณีศึกษาเมียนมา และการจัดการวัดให้เป็นศูนย์กลางและส่วนสำคัญของชุมชนโดยเชื่อมโยงอยู่กับหลักการทางพระพุทธศาสนา โดยมีเป้าหมายร่วมกันในการใช้วิจัยเป็นฐานในการพัฒนาการศึกษา แสวงหาความรู้เพื่อการพัฒนาการศึกษา การแสวงหาความรู้เพื่อการส่งต่อและเชื่อมโยงกับชุมชน การพัฒนาการศึกษา ภายใต้แนวทางและความเป็นไปนับเป็นปรากฏการณ์ร่วมของชุมชนได้อย่างแท้จริง

“ผู้บรรยายนำมาเล่าแบ่งปันไว้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาพระพุทธศาสนา
 ความเชื่อมโยงระหว่างมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 โดยศูนย์อาเซียนศึกษากับการบริการวิชาการในส่วนของการนำผลการวิจัย
 ไปปรับใช้พระพุทธศาสนา รับใช้วัด พระสงฆ์ และชุมชน
 วัดจากแดง ที่เชื่อมสัมพันธ์กับเมียนมา และด้านพม่าศึกษา และชุมชน
 ตีปฏิกูลศึกษา การจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนาอันมีแบบแผนจากเมียนมา
 นำมาแบ่งปัน ไว้เป็นข้อมูลความรู้ เพื่อการศึกษา พัฒนาเป็นการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม
 เข้าใจเขา เข้าใจเรา เหมือนและต่างอย่างเข้าใจ และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข”

#ศูนย์อาเซียนศึกษา มจร. “ธรรมบรรยายออนไลน์”

ทุกวันพุธ เวลา 17.30-18.00 น.

#สถานีวิทยุ พล.ม2 AM 963 KHz บางกระบือ กรุงเทพฯ

บทบรรยายถอดความเรียบเรียง โดย ดร.ลำพอง กลมกุล
 ออกอากาศเมื่อ 1 กรกฎาคม 2563 เวลา 17.30-18.00 น.

รายการอ้างอิง

พระเทพพรเมธี,รศ.ดร. และคณะ (ดร.ลำพอง กลมกุล). (2562). รูปแบบการจัดการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม
 อาเซียนในกลุ่มประเทศ CLMV สำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (An
 Instructional Model of ASEAN Cross Culture in CLMV Countries for Students in
 Mahachulalongkornrajavidyalaya University) .กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
<https://bit.ly/3geqgCl>

พิเชฐ ทังโต และลำพอง กลมกุล. (2563). รูปแบบการจัดการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมไทย-เมียนมาร์
 ของสถาบันอุดมศึกษาในสังคมไทย (An Instructional Model of Thai – Myanmar Cross
 Culture of Higher Education Institutes in Thai Society). สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. <https://bit.ly/3f0iwDX>

วารสารโพธิยาจารย์ (2563) ฉบับที่ 53. https://www.watchakdaeng.com/2020/04/podhiyalai_53.pdf

วารสารโพธิยาจารย์ ฉบับที่ 1-52 และเมียนมาศึกษา วัดจากแดง <https://watchakdaeng.com/>